

Ennakoäänestysasiakirjojen tarkastaminen

KEVALT 13.03.2025 § 38
654/00.00.00.00/2025

Keskusvaalilautakuntaan saapuneet ennakoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksessa, joka on pidettävä siten, että vaalipäivää edeltävänä perjantaina 11.4.2025 ennen klo 19.00 saapuneet äänestysasiakirjat ehditään siinä käsitellä. Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret jätetään niitä avaamatta huomioon ottamatta.

Keskusvaalilautakunnan harkintaan jää, miten se käytännössä suorittaa ennakoäänestysasiakirjojen tarkastamisen. Kunnassa on ollut käytäntönä, että ennakoäänestysasiakirjat on valmistavasti tarkastettu keskusvaalilautakunnan sihteerin ja avustavan henkilön toimesta keskusvaalilautakunnan kokoukseen mennessä. Vähintään kahden henkilön on oltava samanaikaisesti paikalla kun ennakoäänestysasiakirjoja käsitellään.

Välittömästi lähetekuoren saavuttua siitä on ensin tarkastettava, että se on osoitettu Utajärven kunnan keskusvaalilautakunnalle. Ilman äänestyksen kuittausmerkintää olevat lähetekuoret avataan ja tarkastetaan, että äänestysasiakirjat kuuluvat Utajärven keskusvaalilautakunnalle. Mikäli jokin lähetekuori on saapunut väärään paikkaan (jos vastaanottajaksi on merkitty jonkun muun kunnan keskusvaalilautakunta), on se avaamattomana viipymättä toimitettava lähetekuorten kuittauslistalomaketta käyttäen lähimpään postitoimipaikkaan tai asiamiespostiin oikealle vastaanottajalle edelleen lähetettäväksi. Lähetekuoria ei siis saa laittaa suoraan kirjelaatikoihin. Tällainen väärään paikkaan erehdyksessä saapunut lähetekuori on siirrettävä oikealle vastaanottajalle (keskusvaalilautakunnalle) kunnasta riippumatta koko maan alueella sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa.

Keskusvaalilautakunnan sihteeri merkitsee äänioikeusrekisteriin sille saapuneet, äänioikeusrekisteriin merkitsemättömät äänestystoimitukset, kirjeäänestykset sekä koti- ja laitosaäänestykset.

Ennakoäänestysasiakirjojen valmistavassa tarkastuksessa varmistetaan, että lähetekuoreissa oleva vaalikuori on suljettu ja, että siihen ei ole tehty äänestäjää tai ehdokasta koskevaa tai muuta asiatonta merkintää ja, että lähetekirjeessä on äänestäjän ja vaalitoimitsijan allekirjoitukset. Lisäksi tarkistetaan, että kotiaäänestyksen lähetekirjeissä on vaalilain 54 §:n tarkoitetun 18 vuotta täyttäneen henkilön nimikirjoitus.

Ennakoäänestysasiakirjat ja kirjeäänestysasiakirjat on tarkastettava omina kokonaisuuksinaan vaalikohtaisesti.

Ennakoäänestysasiakirjoja tarkastaessaan keskusvaalilautakunta saattaa havaita, että lähetekuoressa oleva lähetekirje on kyllä osoitettu sille, mutta äänestäjä ei äänioikeusrekisterin mukaan kuulu kyseiseen kuntaan, vaan johonkin toiseen kuntaan. Lähetekirje on siten virheellisesti osoitettu. Tällaiset tapaukset ovat mahdollisia niissä tapauksissa, joissa lähetekirje on täytetty käsin.

Jos kuntavaalien lähetekirje on virheellisesti osoitettu toisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, lähetekirjettä ja vaalikuorta ei siirretä eteenpäin, koska oletetaan, että lähetekirjeen virheellisesti osoittanut äänestäjä on myös virheellisesti äänestänyt väärän kunnan ehdokasta. Nämä äänestykset jätetään huomioon ottamatta.

Jos aluevaalien lähetekirje on virheellisesti osoitettu toisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, lähetekirje voidaan siirtää eteenpäin saman hyvinvointialueen sisällä. Sen sijaan toisen hyvinvointialueen kuntaan osoitettua lähetekirjettä ei siirretä eteenpäin, koska oletetaan, että lähetekirjeen virheellisesti osoittanut äänestäjä on myös virheellisesti äänestänyt väärän hyvinvointialueen ehdokasta. Nämä äänestykset jätetään huomioon ottamatta.

Tavoitteena siis on, että tarkastuksen päätteeksi keskusvaalilautakunnalla on erikseen äänestysalueittain lajiteltuina ennakoäänestyksen hyväksytyt vaalikuoret ja erikseen äänestysalueittain lajiteltuina kirjeäänestyksen vaalikuoret. Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen keskusvaalilautakunnan on vaalisalaisuus säilyttäen avattava hyväksytyt kirjeäänestyksen vaalikuoret, leimattava niissä olevat äänestysliput ja suljettava leimatut äänestysliput 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin vaalikuoriin.

Sen jälkeen kun ennakoäänestysasiakirjat ja kirjeäänestysasiakirjat on tarkastettu, kunnan keskusvaalilautakunnan on lajiteltava hyväksytyt vaalikuoret äänestysalueittain sekä laskettava vaalikuorten lukumäärä äänestysalueittain ja merkittävä lukumäärät pöytäkirjaan. Hyväksytyt vaalikuoret on äänestysalueittain lajiteltuina ja lähetekirjeistä erotettuina säilytettävä avaamattomina varmassa tallessa.

Tarkastamiseen liittyvät ratkaisut, kuten huomioon ottamatta jättämiset, keskusvaalilautakunnan on tehtävä päätösvaltaisessa kokouksessa.

Puheenjohtajan esitys:

Keskusvaalilautakunta päättää, että ennakkoäänestysasiakirjojen lajittelun, avaamisen ja alustavan tarkastuksen tekee virkatyönä lautakunnan sihteeri avustavan henkilöstön kanssa sitä mukaan kun lähetekuoria saapuu keskusvaalilautakunnalle. Keskusvaalilautakunta tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat kokouksessaan 11.4.2025.

Keskusvaalilautakunta:

Hyväksyttiin.
